

Інституті в Берліні, Липинський переїздить туди, та місцевий клімат настільки зле вплинув на його здоров'я, що довше двох років не зміг там пробути і був примушений повернути до Австрії, де оселився біля Грацу в Бадегг – тихій, спокійній, місцевості, осторонь від людей та всяких проявів життя [2, с. 247].

Хронічна легенева недуга загострилася; навесні 1931 року хворобою було вражене серце. 26 квітня 1931 року Липинського перевезли до санаторію «Вінервальд», де він помер 14 червня 1931 року. Похований на католицькому кладовищі у с. Затурцях на Волині. 2011 року, напередодні 20-річчя незалежності України, відреставрований та відкритий меморіальний музей В. Липинського [4].

Низка ідей і положень В'ячеслава Липинського не втратили своєї актуальності донині. Творча спадщина Липинського має слугувати серйозною лектурою для українських політиків, які й сьогодні потребують консолідації заради національної державності. Його політична система координат значною мірою могла б спростити розуміння, як і за якими правилами має розвиватися модерна українська нація, які критерії повинна встановити держава для співіснування з нею.

Список використаних джерел:

1. Безсмертний-Анзіміров А. В'ячеслав Липинський [Електронний ресурс] / Андрій Безсмертний-Анзіміров // Україна Incognita. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://incognita.day.kiev.ua/vyacheslav-lipinskij.html>.
2. В'ячеслав Липинський та його доба: Книга перша. Наукове видання / Упорядники Т. Осташко, Ю. Терещенко. Союз гетьманців-державників; Центр соціогуманітарних досліджень імені В. Липинського. – К.: Темпора, 2010. – 560 с., – іл.
3. Осташко Т. В'ячеслав Липинський: жертвопринесення [Електронний ресурс] / Тетяна Осташко. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://tyzhden.ua/History/174454>.
4. Осташко Т. В'ячеслав Липинський. Спадщина [Електронний ресурс] / Тетяна Осташко. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://tyzhden.ua/History/204854>.
5. Передерій І. Г. В'ячеслав Липинський: етнічний поляк, політичний українець / І. Г. Передерій. – Полтава: ПолтНТУ, 2012. – 622 с.

Максим Герасименко

Науковий керівник: к. і. н., доц. Гордієнко В.В.

ХРЕСТОВІ ПОХОДИ У ТРАКТУВАННІ ЖАКА ЛЕ ГОФФА

Хрестові походи – це не лише одна із найвідоміших і найрозробленіших тем у медієвістиці, але й дуже популярний сюжет масової культури сучасної доби. Привертає увагу масштабність і багатовимірність цього феномену. Хрестові походи, передусім, залишилися в історичній пам'яті як героїчні військові акції. Поряд з цим, вони стали першим великим «проривом» від часу падіння Західної Римської імперії вполітичних, економічних та культурних контактах латинського Заходу із християнським та нехристиянським Сходом. Вперше відбулася успішна експансія могутності Заходу, яку супроводжували міграція представників різноманітних суспільних верств і заснування держав хрестоносців на Святій землі. Це дало змогу поживити й торгівельні зв'язки, й культурний обмін між цивілізаціями, які перед тим довго перебували у відносній ізоляції.

Без сумніву участь у хрестоносному русі давала змогу людям піднятися, а віра у «вищу силу» лиш додавала їм упевненості в правильності їхнього шляху: «Не допитуйся – як це; де хоче Бог там долаються природні закони. Він захотів, піднявся, зійшов і спас; все підкорене Богові. Сьогодні народжується Суций, і Суций стає Тим, Ким Він не був», - так говорили проповідники хрестоносного руху[5].

Відомий французький медієвіст Жак Ле Гофф розвінчав цілу низку історичних міфів про хрестоносний рух. Так, він довів, що хрестові походи не сприяли піднесенню торгівлі, яке почалося завдяки колишнім зв'язкам з мусульманським світом і внутрішньому економічному розвитку Заходу; вони не принесли ні технічних нововведень, ні нових виробництв, які проникли в Європу іншими шляхами; вони непричетні до духовних цінностей, які запозичувалися через центри перекладацької діяльності й бібліотеки Греції, Італії (перш за все Сицилії) та Іспанії, де культурні контакти були тіснішими і більш плідними, ніж в Палестині; вони навіть не причетні до поширення розкоші і хтивості, які в очах суворих західних моралістів були властиві Сходу та якими невірні нібито нагородили простодушних хрестоносців, нездатних протистояти чарам східних красунь[1, с. 66].

Хрестоносний рух, згідно з задумом папства, мав би згуртувати Європу, спрямувати рицарство проти спільного ворога – мусульман, а також зміцнити католицьку церкву та, власне, і все християнство. Але реальність виявилася іншою. Хрестові походи зумовили початок становлення в Європі національних держав, збідніння Заходу, особливо рицарства, посилення ворожості між західним і східним християнством. Далекі від того, щоб забезпечити моральну єдність християнського світу, вони розпалювали нові національні суперечності. Так, з хроніки про Другий хрестовий похід, яку уклав монах з Сен-Дені і капелан Людовіка VII Ед де Дей, можна дізнатися про ненависть між німецькими і

французькими хрестоносцями, яка посилюється з кожним епізодом походу. Слід згадати про стосунки на Святій землі між Річардом Левине Серце, Філіпом Августом та герцогом Австрійським Леопольдом, який пізніше кинув Річарда до в'язниці. І звісно ж, не можна не згадати ворожнечі між латинянами і греками, яка загострювалась від походу до походу й завершилася під час Четвертого хрестового походу взяттям Константинополя хрестоносцями й розчленуванням Візантійської імперії[4].

200 років хрестоносці утримували Святу землю, але так і не зуміли досягти своєї кінцевої мети. І як наслідок, ця війна принесла більше шкоди, аніж користі. Ослаблена хрестоносцями Візантія впала під ударами турків-османів. Не вгамувавши своїх амбіцій на Близькому Сході, європейські монархи часто ворогували із власними сусідами, чим лиш продовжили знекровлювати Європу. Католицька церква, за цей час, втратила свій вплив й ослабла настільки, що не європейські монархи, а папи були маріонетками в руках королів та імператорів.

Але, за словами Ж. Ле Гоффа, попри все, ідея хрестового походу зуміла, хочай ненадовго, об'єднати європейські сили, щоб дати відсіч мусульманам і відвоювати Єрусалим. Були налагоджені торгівельні зв'язки між Сходом та Заходом. Споруджувались небачені раніше замки, будувалися міста. Розширилися уявлення про географічний простір, відбулося знайомство з новими державами та їх культурами. Ведучи війни за Гроб Господній, середньовічна Європа вперше відчула себе єдиним цілим і вперше мала об'єднавчу мету.

Отож, можна з впевненістю стверджувати, що хрестові походи, попри свої темні сторони, незгоди та конфлікти, розвінчали споконвічний міф європейців про варварський Схід і підготували підґрунтя для виникнення в Європі феномену Ренесансу. Поряд із земним життям і благополуччям духовні ідеали й жертви заради них стали реальною цінністю культури Середньовіччя.

Список використаних джерел:

1. Ле Гофф, Жак. Цивілізація середньовічного Запада / Жак Ле Гофф. – Екатеринбург: У-Фактория, 2005. – 560 с.
2. Жак Ле Гофф. Другое средневековье: Время, труд и культура Запада / Ле Гофф Жак. – Екатеринбург: Изд-во Урал. ун-та, 2000. – 328 с.
3. ЛеГофф Ж. Герои и чудеса Средних веков / Жак Л Гофф. – М.: Текст, 2011. – 224 с.
4. <https://lehire.livejournal.com/95715.html>
5. <http://bogoslov.kharkov.ua/news/1332>